

RIJEČ UREDNICE

U *Analima za povijest odgoja*, vol. 12, za 2013. godinu donosimo osam kategoriziranih članaka autora iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Crne Gore, Slovenije i Srbije. Većina članaka bavi se poviješću obrazovanja učitelja. *Razvoj obrazovanja učitelja u državama srednje i jugoistočne Europe* bila je tema međunarodnoga znanstvenog simpozija održanog od 11. do 13. listopada 2012. na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mariboru. Na simpoziju su sudjelovali znanstvenici iz Austrije, Bosne i Hercegovine, Bugarske, Crne Gore, Češke, Hrvatske, Italije, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Slovenije i Srbije. Naglasak je bio na razvoju institucionalnoga obrazovanja učitelja nižih razreda osnovne škole, a geografski (srednja i jugoistočna Europa) i povijesni (od druge polovine 18. do druge polovine 20. stoljeća) okvir pružio je zanimljive mogućnosti analize međusobnih sličnosti i utjecaja te specifičnosti u pojedinim zemljama. Obrazovanje i djelovanje učitelja na tim je područjima bilo pod utjecajem školskoga zakonodavstva i pedagoških tokova u Habsburškoj odnosno Austro-Ugarskoj Monarhiji. Dio sudionika mariborskoga simpozija autori su članaka o obrazovanju učitelja u ovom broju *Analisa*.

Edvard Protner prikazuje razvoj privatnih ženskih učiteljskih škola u Sloveniji u kontekstu razvoja osnovnoga obrazovanja i školskih propisa od druge polovine 18. stoljeća do danas, s osobitim naglaskom na rekonstrukciju odnosa između države i Crkve pri konstituiranju privatnoga obrazovanja učitelja. **Snježana Šušnjara** piše o obrazovanju, djelovanju i položaju učitelja i učiteljica u Bosni i Hercegovini za četrdesetogodišnje vladavine Austro-Ugarske, kada se osnivaju prve državne škole, obrazuju domaći učiteljski kadrovi i grade školske zgrade. **Vučina Zorić** istražio je pojavu, proces i razvoj institucionalnoga obrazovanja učitelja u Crnoj Gori od osnivanja prvih učiteljskih škola do sveučilišnoga studijskog programa za obrazovanje učitelja. **Nataša Vujisić Živković** bavi se organizacijom obrazovanja učitelja u Srbiji od prvih učiteljskih tečajeva u Somboru 1778. do početka Drugoga svjetskog rata. **Štefka Batinić** i **Igor Radeka** prikazali su obrazovanje učitelja u Hrvatskoj između dva svjetska rata, i to u kontekstu prosvjetne politike Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca (od 1929. Kraljevine Jugoslavije) te u kontekstu reformskih pedagoških ideja i pokušaja unutarnje reforme škole.

Seriji članaka o obrazovanju učitelja prethodi prilog **Vlaste Švoger** i **Ivane Horbec** u kojem se prikazuje kontekst nastanka i analiza *Nacrta temeljnih načela javne nastave u Austriji* (*Entwurf der Grundzüge des öffentlichen Unterrichtswesens in Österreich*) – zakonskoga prijedloga koji je bio osnova modernizacije školstva u Habsburškoj Monarhiji do njezina raspada 1918. godine. Sastavni je dio rada i hrvatski prijevod *Nacrta*, napravljen prema tekstu objavljenom u službenim novinama *Wiener Zeitung* (1848.).

Posljednji u rubrici *Članci i rasprave* rad je **Andrije Kozine** *Hrvatsko vojno učilište – ustroj i uloga*, u kojem se prikazuju dva desetljeća razvoja Hrvatskoga vojnog učilišta kao jedine visokoobrazovne vojne ustanove u Republici Hrvatskoj.

U rubrici *Muzeji i muzejska pedagogija* donosimo članak **Snježane Bogdanić** o školskim zbirkama kao baštinskom i obrazovnom fenomenu, promatranom u širem povijesnom, muzeološkom i pedagoškom kontekstu.

Izložbenu i pedagošku djelatnost Hrvatskoga školskog muzeja u 2013. prikazala je **Kristina Gverić**.

Članovima uredništva, autorima i suradnicima u 12. broju *Anala za povijest odgoja* zahvaljujemo na suradnji.

Štefka Batinić